

ZIE DE ZEE

Tentoonstelling in het Raadhuis van Johan Borgman's schilderijen.

'Ik ben geboren uit zonnegloren en een zucht van de ziedende zee'. Deze regels van één der Tachtigers kwam ons in de gedachte bij de eerste vluchtige blik op de tentoonstelling van Johan Borgman's schilderijen in het raadhuis.

De zee

Het zijn schilderijen van de zee, op één na: 'Maannacht over de heide bij Laren na storm', dat weinig maanlicht laat zien, maar wel een sombere stemming oproept. Meen niet hier zegezichten te vinden in de trant van Mesdag en Israëls. Hier spreekt wel de natuur, maar naar het bovennatuurlijke zwemend. Het is de zee onder velerlei belichtingen: bij avond, bij nacht, op een hete dag of na onweer. In het gouden avonduur, maar ook op andere tijden, b.v. als door wolken gezeefd zonlicht het water bestraalt. Dan weer is er een verdroomde sfeer, 'n stuk, dat we één der mooiste vinden op deze expositie. Enigszins, maar blijer, vinden we in sommige werken terug wat A. Roland Holst dichtte: Gouden stille kusten en de zee nog blauw, en de blijde golven, die er spelen . . . En verder: En de kust wordt grijs en de schemeringen

komen nu, en ook de grote zee wordt grijs, en de golven zingen - o, de vreemde wijs van die andere wereld, die de golven zingen.

We denken hier aan het werk, waarbij de golven als besprenkeld zijn met een zilveren gloed. Wolken en zee, ze beïnvloeden elkaar. En dan hangt daar het stuk met de wolkenflarden, die als grijpgrage vingers zich uitstrekken naar de zee en het licht zoeken. Een prachtig stemmingsbeeld. Weer een ander toont hoe de einder scheurt, een wolkenpoort gaat open. Het licht slaat een lichtblauwe bres en straalt over de zee. Verschillende van deze zegezichten ademen niet alleen een rustgevende, verheven, maar ook een mystieke sfeer.

De schilder Borgman

Voor de in 1889 geboren Johan Borgman, die omstreeks 1929 uit een onweerstaanbare innerlijke aandrang begon te schilderen, is nog steeds een spreuk van Hegel geldend: 'In den Künsten liegt dass der Mensch aus sich das Göttliche hervorbringt'. Voor hem is het schilderen een opdracht, die niet alleen bestaat uit het vertolken van een aan de tijd gebonden en met de tijd steeds wisselend esthetisch beeld, maar bovenal uit het doorgeven en openbaren van een boodschap, die aan de mensen het vermogen schenkt in contact te treden met de hogere wereld van het Eeuwige Beginsel, waarin slechts de wetten gelden van het Ware, het Schone en het Goede. De zee heeft hem daarbij als 't meest sprekend symbool van de oneindigheid het sterkst aangesproken. Zijn schilderijen van de zee geven in de meest volstrekke zin het beeld te zien van wat de Fransen in de kunst van het schilderen 'état d'ame' noemen.

Borgman heeft een ingeboren begaafdheid, studeerde natuurgeneeskunde, kruidentherapie, homeopathie en geestelijke geneeswijze. Naast zijn studie schreef hij verzen en proza, werkte mee aan week- en maandbladen o.a. het tijdschrift 'Europa' en 'De Nieuwe Gids' en was ook lid van de vereniging voor letterkundigen. In 1969 werd hem het 'Certificaat van het Nederlands Laureaat van de arbeid' uitgereikt. Zelf noemt hij zijn werken: 'Zwaar, maar heerlijk'.

De opening

Het lag in de bedoeling, dat de beeldhouwer Willem Berkhemer de tentoonstelling zou openen. Hij was verhinderd. Zijn taak werd overgenomen door mevr. M. H. Baak uit Oosterbeek. Het verheugde haar, dat zovelen belangstelling toonden voor het werk van Johan Borgman. Door haar bekendheid met de heer Borgman weet zij ook de achtergrond van zijn voelen, denken, bedenken en benaderen van zijn kunst. Op de achtergrond van zijn kunnen heeft zijn wezengesteldheid de ontroering ondergaan van de schoonheid. Dat blijkt uit de wisseling van kleur en licht. Zijn kunst ontspringt aan de bron van de bovenwereldlijke werke-

lijkheid. De uitwerking van zijn gesteldheid heeft iets van de alomtegenwoordigheid Gods.

De heer Borgman zelf declameerde een gedicht van Willem Kloos. Daarna uit de gewijde geschiedenis het verhaal van de vrouw, die in het huis van Simon een albasten fles met kostelijke nardusolie uitstort over de voeten van Jezus, als een voorbereiding van zijn begrafenis.

Op deze tentoonstelling is de 'Aankoop-Subsidieregeling Kunstwerken' van toepassing. Dat wil zeggen, dat bij aankoop van een kunstwerk 20 procent van de koopprijs als subsidie wordt toegekend met een maximum van f 240,- per werk. Voor aankoop alsmede toepassing van deze 'A.S.K.' regeling wende men zich tot de afdeling Onderwijs ter secretarie. De tentoonstelling blijft geopend tot en met 14 februari 1973, en wel van 9.00-12.00 uur en van 14.00-17.00 uur. Zaterdags en zondags gesloten.